

قدرت ارادہ

(۲)

نزول الجبال ولاتزل

اگر کوهها ارجا کنندہ شود تو تکان

نخور . علی علیہ السلام

✽ انسان شناسی

✽ ارادہ و ابتکار

✽ مردان خود ساخته

انسان شناسی

انسان معماری بزرگ جهان آفرینش است ، دشواری و پیچیدگی ساختمان انسان ، ارتباط بجهات روحی او دارد ، تحصیل شخصیت و تکامل هر فردی در درجه اول ، وابستہ بناخفن روحيات انسانی است ، افرادی کہ خود ، و یاد پگران را تحقیر می کنند ، بدون تردید خود را نشناخته اند . هر قدر علم انسان شناسی ناقص باشد ؛ بہمان نسبت تکامل و پیشرفت دچار رکود و تنزل خواهد بود .

بنابر این شایستہ است ، کہ ہر فردی روحيات خود را ، جلو ردقی بنماید ، علم زندگی ، و آشنا بودن با اصول آن ، واقعیتی است کہ در لایہای کتب علمی ، نمیتوان آنرا فرا گرفت . مسائل زندگی را ، در دوران تحصیل نمیشود آموخت ، این نوع علوم را در مدرسہ با انسان یاد نمی دهند ، بلکہ این خود انسان است کہ با مطالعه و تفکر در روحيات خود ؛ و شناسائی نقاط ضعف و قوت آن ، می تواند خود را مجهز سازد ، تا در نبرد زندگی پیروز گردد . شکر این نوع معلومات را علم نہائی دانستہ ، و معتقد است کہ ہر فردی لازم است ؛ آنرا تکمیل نماید ، تا بتواند عضو مفید جامعه باشد .

ارادہ و ابتکار

روانشناسان عصر حاضر ، ہمہ بر این مطلب متفقند کہ ہر خیالی ، را میتوان بسورت عمل ، در آورد ؛ پس کسانی کہ بتفکرات عاقلانہ آشنا هستند برای تربیت روح خود ، از راه برداشتن

با تفکار عالی و امید بخش ، ہیچگونہ زحمتی متحمل نمیشوند ، و دیگران در اثر پرورش ارادہ می توانند ، بتدریج این واقعیت را در خود بوجود آورند ، تمرین ورزش راه اساسی این گونه افراد است ، ساموئیل میگوید : « قدرت ارادہ اساس و پایہ ہر اخلاقی بزرگ و عالی است ، و ہر جا ارادہ قوی باشد ، آنجا نشاط و زندگی وجود دارد ، و ہر جا ارادہ نیا شد ضعیف و بیچارگی و فلاکت حکمفرماست ، ارادہ بمنزلہ آشناری است کہ راہ خود را از میان سنگیهای سخت و بر تازہ بازمی کند و جلو میرود ، پیشوایانی کہ دارای ارادہ هستند ، ہمیشہ راہ خود را بسوی هدف عالی بازمی کنند ، و دشواریها و شدائد نمی توانند ، از پیشرفت آنان جلوگیری کنند .

ہاروی دانشمند روانشناس میگوید : سعادت خود بخود وجود ندارد ، باید آنرا ایجاد کرد ، این وجہی نیست کہ رایگان بہتک آید ، بلکہ باید با سعی و کوشش خود آنرا بہ دست آورد ، بنا بر این سعادت از درون ما سرچشمہ میگیرد ، نہ از عالم خارجی .

ہربرت اسپنسر میگوید : « بجای اینکه قبلا شمارا ساعت باشند خودتان خویش را بسازید ، خودتفکیک کنید : « ارادہ و جدیت اولین تکلیف انسان است ،

اما سر آمد این سخنان گفتاری است کہ از **علی علیہ السلام** در میدان جنگ نقل شدہ است : هنگامی کہ قریش و محمد حقیقیہ ، را بہتابلہ با دشمن می فرستد میفرماید : « کوهیہا از جا کنندہ شوند ، تواز جای خود تکان نخور ، دندان روی دندان بگذار ، پای خود را از چنگان محکم بر زمین فشار دہ ، گوئی چون میخ بر زمین کوبیدہ شدہ است ، ولی برای ممانعت با تمام مشکلات زندگی و پیکار با عہدہ حوادث دشوار باید این اصول را بکار بست .

مردان خود ساخته

دانشمندان و متفکرین روزگار ، ہیچگاہ از طبقہ خاصی برخوردار نیامدہ اند ، بلکہ بسیاری از آنان از کلبہ قراء و از شاگردان دکانها ، و از فرزندان دہانت بوجود آمدہ اند . بسیاری از انواع از بہت ترین درجات زندگی ترقی نمودہ ، برای خود شخصیت ممتازی پیدا کردہ اند ، و مطالعات شخصی زندگی آنان مبرساند کہ معانی گوناگون و گرفتارہای طاقات فیزیکی آنان را احاطہ کردہ بودہ ؛ و فقط از عالی آنان را بمقامات بزرگی رسانیدہ است . از باب نمونه بسیاری از شخصیت های انگلستان از « شاگرد سلمانی » ؛ چہیزین مقامات رسیدہ اند .

گریہ شخصیت شکسپیر و تاریخ زندگی او برای همگان روشن نیست ولی بطور مسلم پدرش یک « قصاب » سادہ بودہ است ، و بنا بر قول خود شکسپیر در یکی از مدارس خدمتکار بودہ است .

نیوتن و لایباس کہ در علم ہیئت تحولاتی بوجود آورده اند ، مرد و فلاح زادہ های فقیری بودند کہ در نہایت درجہ تنگدستی ، با سعی و کوشش خود شهرت و مقامی را احراز کردند . « مہمان بزرگان شرق نیز ہمہ اشخاصی را میشناسیم کہ از خانوادہ های فقیر و تنگدست و گسلسای بر خاستہ و خود و اجتماع خود را باوج افتخار رسانیدند .